

Anne van Zwieten

DE ZOON

The background of the entire image is a dark blue monochromatic scene. It features several overlapping, semi-transparent images: a detailed map with various geographical labels and lines, and several compasses of different designs. In the center, the silhouettes of a man and a young child are shown from behind, standing on a dark surface and holding hands. The man is on the right, taller, and the child is on the left, smaller. The overall mood is contemplative and historical.

Een zoektocht naar herkomst,
liefde en wie je werkelijk bent.

SEPTEMBER

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van Uitgeverij September via www.uitgeverijseptember.nl

ISBN 9789493244702 | NUR 301

Ook verkrijgbaar als e-book

1^e druk maart 2026

Omslagontwerp: Christiene Doorman

Auteursfoto: Marline Schoneveld

Zetwerk: Christiene Doorman

Uitgeverij September

www.uitgeverijseptember.nl

info@uitgeverijseptember.nl

Copyright ©2026 Uitgeverij September

Copyright ©2026 Anne van Zwieten

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, gebruikt voor de ontwikkeling, het trainen of verbeteren van systemen voor kunstmatige intelligentie (AI), of op enige wijze openbaar gemaakt, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De inhoud van dit boek is met zorg samengesteld. Desondanks aanvaarden auteur en uitgever geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het gevolg is van eventuele fouten of onvolkomenheden.

Anne van Zwieten

DE ZOON

SEPTEMBER
UITGEVERIJ

PROLOOG

Winalt was acht jaar toen zijn ouders hem hadden gevraagd even bij hen te komen zitten. Zijn moeder had hem ernstig aangekeken. Ze legde uit dat ze hem in Wenen hadden opgehaald toen hij bijna drie jaar was. Dat hij in een kindertehuis had gewoond omdat zijn eigen ouders niet voor hem konden zorgen en dat zij en papa heel blij waren dat zij dat mochten gaan doen.

Zijn vader had al die tijd niets gezegd en stil voor zich uit gekeken.

Wat Winalt zich van dat moment herinnerde, was dat het ruiste in zijn hoofd. Zoals het geluid dat je hoort als je tussen twee radiozenders in zit.

Zijn moeder had een paar kleine, vierkante foto's laten zien. Van het tehuis, de tuin daar. Er was één foto bij waarop hij zelf stond, als baby. Behalve hijzelf stonden alleen de handen van degene die hem vasthield erop. Van wie die handen waren, wist zijn moeder niet. Zijn biologische moeder? Een verpleegster?

Die avond in bed waren er nog veel meer vragen gekomen. Waarom had zijn biologische moeder hem weggegeven en waar was zijn vader geweest?

Na het gesprek voelde alles een beetje anders. Hij bekeek zijn ouders zoals hij dat eerder nooit had gedaan. Hij wist niet goed hoe hij zich moest gedragen. Moest hij dankbaar zijn dat ze voor hem wilden zorgen, of moesten zij blij zijn omdat ze hem mochten hebben? Moest hij extra zijn best doen of juist niet?

Zijn moeder had verteld dat hij als kleuter tekeningen maakte van een heel groot huis, volkomen anders dan andere kinderen dat deden. Niet met een puntdak en een raam, maar als een plat, breed gebouw met heel veel ramen. Hij kon zich dat niet herinneren. Wel dat hij altijd een zware donkere steen bij zich leek te dragen, maar dat had hij nooit iemand verteld. Later leerde hij over 'een zwaar gemoed hebben' – toen pas begreep hij die steen. Hij voelde zich anders en alleen.

Sinds hij wist dat hij geadopteerd was, begreep hij beter waar het onbestemde gevoel dat hij altijd bij zich droeg vandaan kwam. Het gevoel dat hij nergens echt bij hoorde, overal een buitenstaander was. Helaas werd dat gevoel niet minder nu hij het begreep. Sterker nog, rond zijn pubertijd werd het sterker. Op de middelbare school viel het hem op dat zijn vrienden al wisten wat ze later wilden worden en vaak in de voetsporen van hun ouders traden. Zijn beste vriend Sjors wilde graag beroepsmilitair worden, net als zijn vader. Zijn klasgenoten hadden hoogoplopende ruzies thuis, waarbij woorden vielen als: 'Je bent net zo stronteigenwijs als je opa, die vond ook dat hij geen diploma nodig had.' Of: 'Wacht maar af, een appel valt niet ver van de boom.' Voor Winalt gingen die zinnen niet op, hij kon er niet over meepraten. Hij miste de motivatie om zijn best te doen op school en hield zich afzijdig als zijn vrienden over thuis klaagden. Hooguit lachte hij af en toe schaapachtig mee.

Diep vanbinnen voelde hij een leegte die zich het beste liet omschrijven als het geluid dat walvissen maken. Een intense, door de ziel snijdende roep om verbinding. *Unheimisch* was een woord dat bij hem paste. Een woord uit zijn moedertaal: Duits. Moedertaal, wat een woord eigenlijk... zijn geboortemoeder was er nooit geweest om hem in die taal te leren spreken. De vrouw die sinds zijn derde levensjaar voor hem zorgde daarentegen wel. Zij leerde hem dingen, zij koesterde hem. Zij was zijn baken. Alleen, in haar herkende hij zichzelf niet, noch in zijn vader. Welk deel in hem was aangeleerd, welk deel biologisch bepaald?

Hij vulde zijn dagen met hangen, roken, sleutelen en het uitdagen van de meiden in zijn klas. Toen hij de leeftijd had om te gaan stappen, ontdekte hij de drank en haalde samen met Sjors nachtenlang door. Het vluchtige uitgaansleven was een makkelijke afleiding. Regelmatig trof zijn moeder hem 's morgens slapend op de bank aan, met zijn benen en armen als een gestrande inktvis over de rand. Dan was het hem niet meer gelukt de trap op te strompelen naar zijn slaapkamer. Hij had de onderzoekende blikken van zijn moeder wel gevoeld en op een vroege middag, toen hij eindelijk wakker was, had ze gevraagd: 'Speelt er wat, jongen? Zit je ergens mee?' Ze had rechttop in haar

stoel gezeten zoals hij van haar gewend was. Haar handen in haar schoot, de voeten netjes tegen elkaar aan. Haar rug raakte de leuning niet, alsof ze elk moment kon opspringen.

Het beeld was hem zo vertrouwd en ze keek hem zo lief en tegelijk bezorgd aan, dat zijn antwoord er eerder uitschoot dan hij erover na had kunnen denken: 'Ik weet gewoon niet wie ik ben, mama.' Hij hoorde zelf hoe hulpeloos hij klonk en probeerde uit alle macht zijn trillende stem te beheersen.

Zijn moeder keek hem meelevend aan. 'Wat lijkt me dat een naar gevoel. Misschien is het goed voor je om uit te zoeken waar je vandaan komt en wie je biologische ouders zijn. Dat kan je helpen.' Ze liet een stilte vallen.

Winalt liet zijn moeders ogen los en keek naar de grond. Dit, waar ze het nu over hadden, was te groot. Het overmande hem.

'Je zou het kunnen proberen via mevrouw De Vries, bij het Fiom,' hoorde hij zijn moeder zeggen. 'Zij zijn daarvoor.'

Mevrouw De Vries was een bridgevriendin van zijn moeder en werkte voor het Fiom, een expertisecentrum voor afstammingsvragen en ongewenste zwangerschap. Mevrouw De Vries was een warme vrouw waar hij echter liever met een boogje omheen liep. Ze had ogen die door hem heen leken te kijken. Ooit had mevrouw De Vries hem buiten het gehoorveld van zijn ouders toegefluisterd dat hij te allen tijde welkom was om eens te komen praten. 'Omdat het nogal wat is als je geen wortels hebt.'

Het was allemaal goed bedoeld. En het was wat hij zo ontzettend graag wilde: zijn geboortemoeder vinden. Hij wilde haar vragen wat er gebeurd was, waarom ze niet voor hem had kunnen zorgen. Hij hunkerde ernaar te horen dat zij altijd aan hem had gedacht en dat ze zo blij was dat hij haar had gezocht. Hij snakte naar herkenning en erkenning.

Winalt maakte die afspraak met mevrouw De Vries op het kantoor van het Fiom. Ze vroeg waar ze hem mee kon helpen en daarna wat het voor hem zou betekenen. Ze groef en groef maar door. Ze stak haar schep in zijn koude, ondoordringbare grond. Hij kon de woorden niet vinden, er waren geen woorden voor bedacht. Maar

mevrouw De Vries vroeg door, tot hij was opgesprongen en riep dat het toch niet zo moeilijk was. Dat hij alleen maar wilde weten wie zijn moeder was. Zijn moeder!

Mevrouw De Vries had uitgelegd dat het protocol was om door te vragen naar zijn beweegredenen. Het Fiom had de verantwoordelijkheid om de onbekende moeder recht op bescherming te geven. Hij had het niet begrepen. Hoezo bescherming? En hoe zat het dan met zijn rechten? Had hij niet het recht te weten wie hem verwekt had? Tot zijn eigen schaamte was zijn woede overgegaan in een huilbui.

Mevrouw De Vries had hem begripvol aangekeken en vervolgens benadrukt dat het aan de basis lag van een mensenleven om te weten waar je vandaan komt. En dat ze hem echt wel ging helpen om zijn moeder te vinden. Ze had daar alleen, naast zijn beweegredenen, meer feitelijke informatie voor nodig.

Thuis had hij aan zijn moeder om die informatie gevraagd, zodat de zoektocht naar zijn biologische moeder kon beginnen. Ze was naar de zolder gegaan en was teruggekomen met een stevige, bruine envelop. De plakrand was eraf gescheurd, uit de gerafelde rand stak vergeeld papier. Er gebeurde iets in Winalts buik toen hij de envelop van zijn moeder aannam.

Op zijn kamer trok hij het vergeelde stapeltje papieren eruit. Het document dat bovenop lag, bleek zijn *Geburtskunde* te zijn. Op de vijfde regel stond: *‘Mutter: Theresia Maria Steindl.’* Het leek of de tijd even stilstond. Winalt staaarde naar de letters alsof daarmee op magische wijze het gezicht van zijn moeder zou verschijnen. Ogen of een mond die op de zijne leken. Hij spreidde alle papieren uit over zijn bed en pakte willekeurig wat zijn aandacht trok. Een donkerbruin reispaspoort met daarin een pasfoto van hem, afgestempeld op 24 augustus 1970 door het ‘Hoofd van de politie’ te Leiden. Dat moest de dag van zijn aankomst in Nederland zijn geweest. Eronder vond hij een beduimd, handgeschreven vodje:

‘Das kind Steindl, Winalt, 8-3-1968, ist gesund und ohne körperliche behinderung.’ Officieel gemaakt met een stempel van het Zentral-Krippenverein te Wenen, gedateerd 19 augustus 1970.

‘*Das Kind*’ had hij gemompeld. *Das Kind*, hij dus, was gezond en zonder beperkingen. Een goede deal, alsof het om de aanschaf van een nieuwe koelkast ging. Met een kort handgeschreven briefje was alles geregeld, meer was er kennelijk niet voor nodig. Een ijzige boosheid kwam in hem op en zette zich als een koude stalen bal in hem vast. Hij was verhandeld, zo voelde het. Verhandeld, omdat er ouders waren die een kind wilden, gezond graag. Op een andere manier kon hij het niet zien. Was er iemand geweest die verder had gekeken, die aan hém had gedacht? Iemand die zich had afgevraagd wat voor hem de beste keuze was?

Het was weleens in hem opgekomen dat het beter zou zijn geweest als hij was opgegroeid in het land van zijn herkomst, dat hij zich dan minder verweesd had gevoeld. Nu had hij geen geboortelouder en geen geboortegrond. Hij gooide het vodge terug op het bed, het kwam op de rand van het matras terecht en gleed op de grond. Hij keek ernaar en bedwong de neiging er met zijn voet op te gaan staan, zoals je een peuk op de grond uitdraait. Witheet was hij, hij wilde niets meer met dit alles te maken hebben. Tot wie of wat hij zijn woede moest richten, wist hij niet. Het duizelde hem. Het was zo onwerklijk, alsof het niet over hém ging. Zonder verder naar de rest van de papieren te kijken, had hij alles terug in de envelop gedaan en het hele pakketje onder zijn bed geschoven.

Hij was naar beneden gelopen en had bij het passeren van zijn moeder gezegd: ‘Oké, ik weet het nu.’ Hij was doorgelopen voordat zijn moeder kon reageren.

In de garage wachtte zijn brommer op een uitlaat. Hij keek van de nieuwe uitlaat op de werkbank naar de oude die hij nog niet helemaal los had weten te krijgen en gaf er een flinke trap tegen. Zijn brommer viel om. Hij vloekte een paar keer hard.

Later die week had hij de envelop weer onder zijn bed vandaan gehaald, bij het postkantoor kopieën van de documenten gemaakt voor mevrouw De Vries en deze naar haar gebracht. Meer omdat ze dat hadden afgesproken dan vanuit het gevoel dat er iets goeds uit voort zou kunnen komen.

Het had niet lang geduurd om zijn moeder op te sporen. Stijf van spanning was Winalt naar het kantoor van het Fiom gegaan. Mevrouw De Vries had haar woorden zorgvuldig gewogen, haar hand op het dossier waar het antwoord van zijn moeder in zat.

‘Soms gaat een zoektocht niet in een rechte lijn.’

Hij vroeg zich af waarom ze dat zei. ‘O,’ had hij gezegd zonder zijn ogen van haar hand op het dossier te halen.

Mevrouw De Vries had de brief tevoorschijn gehaald en aan hem gegeven. Zijn ogen vlogen over de handgeschreven woorden, het waren precies drie zinnen. In de aanhef stond het Fiom, nergens zijn naam. Zijn moeder schreef dat het lang geleden was en dat ze het verleden liever liet rusten. Dat was het. Geen aardig woord voor hem, geen vraag, niet dat ze hoopte dat het goed met hem ging, niets. Winalt knikte langzaam en bleef knikken alhoewel dat nergens op sloeg. Zijn moeder had hem afgestaan en wilde toen en nu niets van hem weten. Hij had met die mogelijkheid rekening gehouden, toch was het net of iemand ergens een luik dichttrok en de lucht grijs werd. Hij liet zijn teleurstelling niet zien, noch dat hij zich tot in elke vezel van zijn lijf opnieuw afgewezen voelde. In plaats daarvan zei hij dat hij het ergens wel verwacht had.

Mevrouw De Vries zei dat ze vaker had meegemaakt dat een eerste verkenning op niets uitliep. Dat de schok en de consequenties voor het leven dat de moeders nu leiden – vaak met een nieuw gezin – soms te groot was.

‘We kunnen nog een brief sturen, waarin we vragen of ze tenminste iets over zichzelf en het hoe en waarom wil vertellen. Informatie waarmee jij toch wat geholpen bent,’ zei mevrouw De Vries vriendelijk.

‘Ik weet het niet.’ Winalt had zijn schouders opgehaald. ‘Wil ik wel iets weten over een moeder die mij kennelijk niet de moeite waard vindt?’

‘Het kan ook helpen als je zelf een brief aan haar schrijft. Daarin vertel je iets over jezelf en je wens haar te leren kennen. Een persoonlijke brief komt anders over dan een verzoekbrief van ons.’ Mevrouw

De Vries had met een hoofdknikje haar woorden kracht bijgezet, als om hem over te halen.

‘Ik weet het niet,’ had hij opnieuw gezegd.

‘Denk erover na. Ik help je er graag bij.’ Over tafel had ze een klopje op zijn hand gegeven.

Zo waren ze uit elkaar gegaan.

In de weken daarna vlogen Winalts gevoelens alle kanten op. Aan de ene kant had hij spijt van wat hij had willen oprakelen. Als hij zo dacht, leek het hem het beste om alles wat met zijn verleden te maken had diep weg te stoppen. Nog dieper dan voorheen. Aan de andere kant wist hij dat hij daarmee zichzelf verloochende. De wens te weten wie zijn moeder was, zou er niet door verdwijnen. Misschien moest hij die brief toch schrijven, al was het maar om te voorkomen dat het laten lopen van de kans hem voor altijd zou achtervolgen.

Eén gevoel overheerste. Het was even bijna even sterk als de wens te weten wie zijn moeder was. Hij wilde weg. Weg uit zijn woonplaats, weg uit het land waar hij niet zou zijn geweest, als... Hij zou die verdomde school afmaken en daarna zou hij naar de Zeevaartschool gaan, zodat hij kon gaan reizen en los van alles en iedereen kon uitzoeken wie hij wilde zijn. Tot dat moment zou hij harder lachen, grovere grappen maken en nog vaker bier drinken met zijn maten. Tegen Sjors, de enige die wist wat er speelde, zou hij zeggen dat hij het er niet meer over wilde hebben. Hij kon dat. Doen alsof hij een zorgeloze jongen was.

Deel 1

1991

1992

1998

1

1991

Winalt woonde nu zo'n twee maanden bij Eline, die hij in het uitgaan-sleven van Leiden had leren kennen. Als zeevarende was hij zo vaak en lang weg dat een eigen woning zonde van het geld zou zijn. Maar, als drieëntwintigjarige, na een lange vaart weer in de kamer in zijn ouderlijk huis te slapen, was hij ook meer dan zat geweest.

Eline had iets stoers en kwetsbaars tegelijk. Ze had hem een stevige handdruk gegeven toen Sjors, die ze beiden bleken te kennen, hen aan elkaar had voorgesteld. Haar ronde wangen en lange meisjesachtige haar pasten niet helemaal bij haar gevatte antwoorden op Sjors' plagerijen. Toen ze op een bepaald moment naar de bar liep om iets te bestellen, had Winalt haar nagekeken. Zonder zijn ogen van haar rug af te halen, had hij tegen Sjors gezegd: 'Interessant.'

Sjors had gegrijnsd en hem veelbetekenend tegen zijn bovenarm gestompt. 'Succes, ik heb vroeger weleens een poging gewaagd, maar het is een ongenaakbare tante, hoor.'

Winalt voelde zich een dwaas, normaal was hij best rap van tong, maar die avond had hij geen tekst gehad. Hij was zich scherp bewust van de acnélittekens op zijn wangen. 'Wat doet een leuke vrouw als jij in haar eentje in deze kroeg?' had hij gevraagd, zichzelf vervloekend voor de clichématigheid.

Eline reageerde er echter vrolijk op met de mededeling dat ze het net had uitgemaakt met haar vriendje en dat ze ook helemaal klaar was met hun gezamenlijke vriendenkring, dus dat ze openstond voor nieuwe vriendschappen.

Dat gaf hoop. Hij had gezegd dat ze – als ze wilde – in de week-enden met hem en Sjors mee kon op kroegentocht.

Eline had haar schouders opgehaald. 'Waarom niet.'

Zo hadden ze een aantal keer met zijn drieën afgesproken, totdat Sjors beet had bij Angela, van wie hij al een tijdje werk maakte. Angela was niet zo'n stapper en Sjors bleef daardoor vaker met haar thuis.

Winalt bleef, samen met Eline, stappen. Hij had zijn vlotte babbel inmiddels al lang en breed hervonden. Er was niets dat hem de indruk gaf dat Eline doorhad dat hij meer voor haar wilde zijn dan een stapmaatje.

Er zat er niets anders op dan het haar plompverloren te zeggen toen hij haar weer eens midden in de nacht voor de deur afzette. Ze had lief, maar terughoudend gereageerd. Ze wilde na haar laatste ervaringen met mannen voorlopig geen relatie meer en daarnaast wilde ze zich focussen op haar carrière als celliste bij het Residentie Orkest.

Dat het toch iets werd tussen hen, had Winalt te danken aan zijn vasthoudendheid. Hij bleef in haar buurt en hield hoop, zeker toen Eline zelf het initiatief nam om buiten het stappen om af te spreken. Kennelijk had hij de juiste snaar bij haar weten te raken door in de buurt te blijven zonder opdringerig te zijn.

Het was allemaal nog zo pril en vandaag vloog Winalt naar São Miguel. Het schip dat op hem wachtte, zou via het Panamakanaal naar Australië varen. Hoe zou het Eline bevallen? Zou ze hem missen? Van collega's wist hij dat de meeste vrouwen niet graag lang alleen waren. Al had Eline hem verzekerd dat ze niets had met stelletjes die volledig met elkaar versmolten. 'Dan stik ik, hoor,' had ze gezegd. Dat had hij al gemerkt. Het had hem verward dat ze zelfs in die eerste verliefde periode zo vasthield aan haar eigen ruimte, haar tijd alleen. 'Geloof me nou maar,' had ze gezegd, 'hoe meer je aan me trekt, hoe meer ik je van me afduw. Mijn liefde voor jou groeit juist als je er niet altijd lijfelijk bent. Wacht maar af. Als ik je moet missen, hou ik meer van je dan ooit.'

Aldus hadden ze luchtig afscheid genomen, eigenlijk precies zoals hij dat zelf graag had. Want, het was wat het was, hij moest op reis. Toch bleef het een beetje knagen. Had hij niet iets liefs moeten zeggen? Iets waarmee hij een stempel op hun liefde zou drukken?

Aan boord zakten zijn ogen dicht. Hij had een stoel aan het gangpad die hem iets meer ruimte gunde voor zijn lange benen. Toen de passagier naast hem naar het toilet wilde, werd hij wakker. Een jongetje aan de andere kant van het gangpad, keek Winalt aan. Met een schok beseft hij dat het mannetje hem aan zichzelf deed denken toen hij rond die leeftijd was. Eenzelfde bloempotkapsel en voeten in bruinleren veter-schoenen met kale neuzen. Maar meer nog viel de blik van de jongen hem op, toen hij hem even van opzij aankeek. Op foto's die Winalt van zichzelf kende, had hij diezelfde ogen. Te zorgelijk voor zijn leeftijd.

Onwillekeurig keek Winalt naar de rugzak bij zijn voeten, met in het voorvak een brief die maar niet afkwam. De brief aan zijn biologische moeder. Tijdens de reis wilde hij die eindelijk af schrijven. Het hield hem al zo lang bezig, het moest er nu maar eens van komen, al voelde het als het zwaarste examen dat hij ooit had afgelegd.

Hij had er Eline niets over verteld. Hij zat al midden in het proces van zijn zoektocht en zo'n onderwerp op tafel gooien, terwijl ze samen net een relatie opbouwden, wilde hij niet. Daarnaast had hij er nooit met iemand anders dan zijn moeder en Sjors over gesproken. Eline wist wel dat hij geadopteerd was. Dat was haar duidelijk geworden toen hij haar aan zijn ouders had voorgesteld en zij in de auto terug had gezegd: 'Je lijkt op geen van beiden.' Luchtig had hij het haar toen verteld, zoals hij ook had kunnen zeggen: 'Trouwens, mijn ouders zijn gescheiden' of: 'O ja, ik heb een huisdier.' Het was niet dat hij het geheim wilde houden, hij wilde het er gewoon niet over hebben, want de vragen die er altijd op volgden, kon hij toch niet beantwoorden.

De vlucht was voorspoedig verlopen en het was avond toen Winalt op het schip aankwam en kennismakte met de rest van de bemanning. Hij ontspande, de sfeer was goed en hij had zin in de klus. Het was een oud schip, dus saai zou het niet worden. Als scheepswerktuigkundige was zijn werk in de machinekamer. Daar was het nu rustig, ze moesten wachten tot ze konden uitvaren.

Aan dek genoot hij van de warme avondbries, die als fluweel over zijn gezicht gleed. Een groepje Filipijnse matrozen was op het dek

bezig met slangen die naar de tanks liepen. Het bunkeren was begonnen. Hij knikte de mannen toe en rookte een sjekkie, daarna liep hij de trappen af naar de messroom waar hij een potje backgammon speelde.

Pas toen iedereen zijn hut opzocht voor de nacht, ging hij ook. Hij ritste zijn reistas open en ordende zijn spullen: toilettas, boek, kleding, foto's. Onder de douche dwaalden zijn gedachten weer af naar de brief aan zijn moeder. Morgen, dacht hij. Morgen zou hij ermee verdergaan. Hij wist ondertussen uit zijn hoofd wat hij tot nu toe geschreven had:

Beste moeder,

Die aanhef alleen al, er had eerder van alles gestaan: 'Lieve moeder', 'Mama', 'Brief aan mijn biologische moeder', 'Geachte mevrouw Steindl', ...

Dit leek hem vooralsnog het beste. Daarna de eerste zin, ook een worsteling.

'Begin een beetje neutraal,' had mevrouw De Vries als tip gegeven. 'Beleefd, bouw het op.'

Hoe gaat het met u? Met mij gaat het goed.

Ja? was dat zo?

Ik heb na mijn middelbare school de scheepvaartschool gedaan in Rotterdam. Daar heb ik toen ook op kamers gewoond. Maar ik ben opgegroeid in Leiden, bij mijn adoptieouders. Mijn adoptievader is directeur op een lyceum in Leiden en mijn moeder is huisvrouw. Ik ben liefdevol grootgebracht.

Wil ze dit weten? Is het wel handig dit op te schrijven? Zou ze het als een aanval op zichzelf beschouwen?

Momenteel werk ik als zeevarende op de grote vaart. Erg leuk werk. Ik

vaar de hele wereld over. Ik ben nu tweede machinist maar wil graag eerste worden. Ik woon nog thuis, omdat ik zoveel van huis ben.

Klopt niet meer.

Ik ben erg benieuwd hoe uw leven eruitziet en of ik misschien halfzuses- of broers heb.

Te direct?

Al jaren ben ik nieuwsgierig naar u, ik zou u heel graag een keer ontmoeten. Ik wil dat u weet dat ik u niets kwalijk neem. U zult uw beslissing mij af te staan niet zomaar hebben genomen.

Dit stukje had hij er alleen op aanraden van het Fiom in gezet.

Verder was hij nog niet. Iedere keer als hij het nalas, had hij zin om de brief te verfrommelen en weg te gooien. Het voelde allemaal niet goed. Niet eerlijk, niet zuiver, niet hij. Diep vanbinnen wilde hij schrijven: *‘Waarom mama, waarom? Denk je weleens aan me? Verlang jij er ook naar om mij te zien?’*

Peinzend staarde Winalt door het patrijspoortje de heldere nacht in. Er waren veel sterren. Hun gefonkel in het zwart had iets troostrijks, stelde hem gerust. Het zóu hem lukken die verdomde brief af te schrijven én te versturen.

Winalt stortte zich volledig op zijn werk, de dagen gingen snel en de gedachten aan Eline en de brief aan zijn moeder verdwenen daarmee naar de achtergrond. Pas na een week of twee, toen ze het Panamakaanal naderden, bedacht hij dat hij de afspraak met zichzelf nog moest nakomen. De brief moest af, geen uitstelgedrag meer.

Die nacht moest hij wachtlopen en maakte hij, in afwachting van een eventueel alarm, aan zijn bureautje de brief af. Hij haalde de vraag over mogelijke halfzussen of -broers weg en paste de zin aan dat hij bij zijn ouders woonde. Hij schreef dat hij samenwoonde met zijn grote liefde Eline. Daarmee werd ze ineens onderdeel van zijn

verhaal, het voelde onrechtmatig. Hij nam zich stellig voor haar na zijn thuiskomst alles te vertellen. Hij las de brief na, was het goed zo? Zou hij het gewoon opschrijven, dat hij haar altijd gemist had? Was het niet juist goed zijn gevoel te benoemen? Misschien was het een opening. Als hij een zwangere vrouw zag, de handen beschermend om haar buik, ging hij er altijd vanuit dat een vrouw al direct een band had met het kind dat ze droeg. Hoe zou dat bij zijn moeder zijn geweest? Kon je een kind missen dat je wel gedragen had, maar nooit had leren kennen? Had zijn moeder direct geweten wat haar antwoord was toen ze de brief van het Fiom ontving of had ze de optie haar zoon te leren kennen overwogen?

Het alarm ging af. Winalt stond op, drukte de zoemer uit en besloot tegelijkertijd dat hij niets meer aan zijn brief zou veranderen. Dit was het. Klaar. Hij zette zijn naam eronder, vouwde het papier dubbel en stopte het weg. Terug in Nederland zou hij de brief bij het Fiom afgeven. Daarna haastte hij zich naar beneden, naar de machinekamer.

Het alarm kwam van de brandstofseparator. Opgelucht dat hij zich nu bezig kon houden met iets waar hij goed in was, opende Winalt de separator, maakte het ding schoon en startte hem opnieuw op. Hiermee was het euvel verholpen, hij kon zijn bed opzoeken in de hoop dat het alarm niet opnieuw zou gaan. Maar hij treuzelde en bleef in plaats daarvan een poosje naar het geruststellende geluid van de motoren luisteren, die voor hem voelden als een jeugd vriend met wie je bent opgegroeid en die alles van je weet. Hij vond het heerlijk om zonder de aanwezigheid van zijn collega's getuige te zijn van wat er zich in de ingewanden van het schip voltrok. Hij was klaarwakker en besloot op het dek een biertje te drinken, hij was die dag nauwelijks buiten geweest.

Het was een heldere nacht, de maan trok streepjes zilver in het zwarte water. Genietend ademde Winalt de frisse nachtlucht in. In de verte zag hij de lichtjes van Guyana of Suriname. Of was het... Venezuela? Direct spanden zijn spieren zich aan. Aan dat stukje recente geschiedenis wilde hij niet herinnerd worden. Eline, dacht hij. Eline. Moest zij daar niet óók van weten?

2

Er heerste opwinding aan boord. Vandaag voer het schip door het Panamakanaal, een spektakel dat de nodige voorbereiding vergde. Beneden, in de machinekamer, zou Winalt er tot zijn spijt weinig van meekrijgen. Maar toen ze de smalle doorgang naderden, was er tijd om aan dek te kijken hoe een sleepboot hen naar binnen loodste. Aan weerszijden van het kanaal liep een smal spoor met daarop locomotieven die met kabels aan het schip bevestigd werden. Zo zouden ze voorzichtig door de smalle sluizen worden geloodst, van de Atlantische naar de Stille oceaan. Het hele proces duurde uren, want er lagen meerdere schepen te wachten. Rond zes uur 's avonds was de klus eindelijk geklaard en lagen ze tegen de kant. Na het lossen, opnieuw laden en bunkeren zouden ze doorvaren naar Australië, maar eerst was het tijd voor ontlading en ontspanning.

Het was zelfs in de avonduren nog rond de dertig graden en tijdens het avondeten in de messroom ontstond het idee om een zwembad op het dek te maken. Met touw spanden Winalt en twee matrozen, een zeildoek in de hoeken en spoten er met de brandbluspomp zeewater in. Vrijwel de hele bemanning nam een verfrissende plons en er werd flink gedronken door degenen die geen dienst hadden.

De avond ging over in de nacht. De drank had de meesten eerst uitgelaten gemaakt en daarna uitgeteld, ook Winalt. Hij zat in het water met zijn hand om een leeg flesje en dacht aan Eline. Hij miste haar. Kon ze hier maar naast hem zitten, haar huid tegen de zijne. Het liefst zou hij haar nu bellen, haar stem horen, maar het was in Nederland pas zeven uur 's morgens. Eline wilde niets meer dan zijn geborgenheid had ze gezegd, dát was voor haar liefde. Dat was wat ze in haar vorige relaties gemist had en bij hem vond. Een man die haar zelfstandigheid omarmde en haar de ruimte gaf. En was dat niet fijn gezien zijn werk? Dat zij prima voor zichzelf kon zorgen? Hij had er

gemixte gevoelens bij. Natuurlijk vond hij het fijn dat ze zich beschermd en veilig voelde bij hem, maar hij wilde dat ze naar hem verlangde en dat ze dat ook liet merken.

Zijn hoofd was niet helemaal scherp meer, maar hij moest Eline horen voor ze weer vertrokken. Jammer dan dat het erg vroeg was in Nederland. Het was voorlopig zijn laatste kans, want ze zouden bijna drie weken onderweg zijn. Abrupt stond Winalt op uit het water, hij wankelde even.

‘Hé maat, waar ga jij naartoe?’ hoorde hij achter zich terwijl hij druiwend op zijn blote voeten het dek af liep.

‘Mijn meisje bellen,’ riep hij terug zonder achterom te kijken. In zijn hut trok hij een spijkerbroek en T-shirt aan, vulde zijn zakken met muntgeld en zocht op de kade een telefooncel.

‘Met Eline.’

Zodra hij zijn naam zei, slaakte ze een gillette. Winalts hart maakte een sprongetje. ‘Als ik terugkom van de vaart overstelp ik je met mijn liefde. Dan ben je niet zomaar van me af,’ zei hij met een ietwat dubbele tong.

‘Nou, dat duurt nog wel even hè,’ reageerde Eline nuchter. Maar toen vertelde ze dat ze hem miste en tot haar eigen verbazing bepaalde liedjes grijs draaide. ‘Bijvoorbeeld *Missing you now* van Michael Bolton.’ Ze zong een stukje:

*I talk to you but it's not the same as touchin' you
And every time you whisper my name, I want to run to you
We'll be together, it won't be long, it won't be long
But it feels like forever, and it's hard to be strong*

Haar stem maakte daarbij de kortste weg naar zijn kruis. En zijn hart. Ze miste hem!

Toen ze uitgezongen was, zei ze: ‘Ik ben trouwens dit weekend bij je ouders langs geweest. Ze hebben dia's laten zien van de zomer toen ze je in Oostenrijk ophaalden. Van jou bij het kindertehuis en toen je net in Nederland was. Zo schattig.’

Wát hadden ze gedaan?! ‘Verdomme!’

‘Hè? Wat is er?’

‘Ik wil dat niet. Het is niet aan hen.’

‘Wat niet. Hoezo niet?’ Eline klonk oprecht verbaasd.

‘Gewoon. Omdat het mijn leven is, mijn jeugd, mijn verleden.’
Zijn stem trilde van woede.

‘Maar, ik ben het toch...?’

Winalts adem zat hoog, besluiteloos. Dit was zoiets, zoiets... Hij kon dat niet uitleggen, had er geen zin in ook. Hij draaide het telefoonsnoer om zijn wijsvinger, trok het weer los.

‘Winalt?’ vroeg Eline kleintjes.

Hij slikte en bracht zijn adem tot rust. ‘Laten we het er nu niet over hebben, vertel me liever wat je nog meer hebt gedaan, hoe het met je gaat. Dat vind ik veel belangrijker.’

Een korte stilte. ‘Oké,’ zei ze. ‘Nou, het is hier nu erg mooi weer en gisterochtend ben ik in mijn eentje naar het strand gegaan. Het was pas half zeven, maar ik kon niet meer slapen. Het was heerlijk, Winalt. Ik was daar echt helemaal alleen, heb een stuk gelopen en daarna ben ik in de branding gaan zitten met mijn voeten in het kabbelende water. Ik hoorde alleen het geluid van de aanrollende golven, het ruisen van de zee en de zeemeeuwen boven mijn hoofd en daardoor voelde ik me even heel dicht bij jou.’

‘Lief,’ zei hij. En: ‘Ik mis je. Zielsveel. Doe je wel voorzichtig? Zo vroeg in je eentje op pad op zo’n verlaten strand...’

‘Geen zorgen, ik sta mijn mannetje wel. Dat weet je toch?’

‘Ja, ja,’ zei hij. En om haar een goed gevoel te geven voegde hij eraan toe: ‘Je wordt nog eens een echte zeemansvrouw.’

Terug aan boord viel hij dankzij de alcohol als een blok in slaap. De volgende dag pas dacht hij weer aan de dia’s uit zijn jeugd. Hij accepteerde niet dat zijn ouders die achter zijn rug om lieten zien en zou er, als hij terug was, met hen over praten. Of nee, niet praten, hij zou het ze mededelen. Of ze het nu begrepen of niet, ze moesten dat niet meer doen. Door zijn adoptie was hem de regie over zijn leven ontnomen, hoe goed bedoeld ook. Er was voor hem besloten dat zijn toekomst in Nederland zou zijn, bij deze adoptieouders. Daar had hij

niets over te zeggen gehad. Maar zijn verleden was van hém en hij bepaalde met wie hij daarover sprak. Door achter zijn rug om over hem en die tijd te praten, ontnamen ze hem dat eigen deel dat alleen van hem was. Hij vertrouwde erop dat hij het Eline kon uitleggen, dat ze hem zou begrijpen.

Hij dacht aan haar woorden over de zee. Al kenden ze elkaar nog niet heel lang, toch voelde hij dat zij snapte hoe belangrijk de zee voor hem was. Dat de zee meer voor hem betekende dan simpelweg een plek waar hij zijn geld verdiende.

Hij was als de zee. Het was de oneindigheid van het water dat zee en land verbond, maar even makkelijk doorstroomde, dat niets nodig had en los van alles was. Het was zijn kern, hoe graag hij ook ergens bij wilde horen.

Beneden, tegen de buik van het schip klotsten de schuimende golven met een geluid alsof ze tegen hem spraken, op zijn rug tikten en zeiden: hier hoor jij, hier. Soms leek het het makkelijkst om altijd onderweg te blijven.